

Annika Magnusson
Utvecklingsledare
08 560 39 287
annika.magnusson@ekero.se

Kultur och fritidsnämndens verksamhetsplan 2021-2022

Dnr KFN 20/31

Inledning

Verksamhetsplanen är ett verktyg inom ramen för Ekerö kommuns styrmodell. Den beskriver inte all verksamhet som utförs inom verksamheterna utan återger önskad förflyttning inom Kultur och fritidsnämndens målområden.

1. Uppdrag

Kultur- och fritidsnämnden har uppdrag från kommunfullmäktige att bedriva kultur- och fritidsfrågor, bibliotek, öppen fritidsverksamhet för ungdomar, drift av idrottsanläggningar, ansvara för kultur och konferensanläggningen Ekebyhovs slott, samverka med och ge stöd till civilsamhället samt att underlätta för nätverk i civilsamhället. Uppdraget finns detaljerat beskrivet i reglemente för Kultur och fritidsnämnden, KFS.

Kultur och fritidsnämndens verksamheter styrs av beslut som fattas inom nämnden. Lagstiftning som styr: Bibliotekslagen, Barnkonventionen, Miljö- och skyddslagar.

Nämndens verksamheter ingår i Kultur- och fritidsförvaltningen. Enheterna inom förvaltningen är Kultur- och fritidstaben, Kulturhus och Bibliotek, Kulturskola, Fritidsgårdar, Ekebyhovs slott och Idrottsanläggningar och lokaler.

Kultur och fritidstaben handlägger förenings - och ungdomsfrågor, samordning civilsamhället, lokalbokningar, kulturmiljövård, konstnärlig gestaltning samt ansvarar för kommunens konstsamling, konstinköp och offentlig utsmyckning.

2. Mål

Ekeröalliansens plattform

Ekeröalliansens plattform som antogs av Kommunfullmäktige i mars 2019 innehåller elva övergripande målområden med totalt nittiotre mål som ska uppfyllas under

mandatperioden. Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för målområdet “En meningsfull och trygg fritid för alla åldrar”, med följande nio tillhörande delmål;

- Främja ett aktivt föreningsliv i kommunen
- Förbättra tillgängligheten till möteslokaler för pensionärer
- Främja och samarbeta med föreningslivet, ridklubbar och idrottsföreningar
- Behålla och utveckla området på och kring Skå flygfält (kommunens mark)
- Planera för fler idrottshallar
- Fortsätta utvecklingen av det gemensamma bokningssystemet till att omfatta alla typer av lokaler i kommunen
- Fortsätta utvecklingen av kulturhuset under mandatperioden
- Samarbeta mellan föreningarna, kommunen, Riksidrottsförbundet, Stockholmsidrotten och allmänna arvsfonden vid anläggningsinvesteringar
- Tillsammans med markägare och ridsporten möjliggöra fler ridstigar i kommunen

Utöver dessa nio mål kommer nämndens arbete även styras av målet;

- Invigning av badhuset under mandatperioden (ligger dock inte fördelat på Kultur- och fritidsnämnden som specifikt mål)

Kultur och fritidsnämndens övergripande mål

Kultur och fritidsnämndens egna övergripande mål för perioden 2019-2022:

1. Medborgarna ska ha tillgång till mångsidig, flexibel och attraktiv biblioteks- och kulturverksamhet.
2. Ungdomar har tillgång till mötesplatser som svarar mot ungdomars behov.
3. Medborgare, med fokus på barn och ungdomar, har tillgång till kulturell verksamhet av god kvalitet.
4. Medborgarna, med fokus på barn och unga, har tillgång till ett brett utbud av idrott, friluftsliv och fysiska aktiviteter.
5. Konstnärlig gestaltning i kommunens byggda miljöer gör att dessa blir estetiskt tilltalade, ger medborgaren en upplevelse och väcker nyfikenhet.
6. Kulturens övärld innebär att kulturmiljöerna är en tillgång för medborgarna och för kommunen som besöksmål.

Nämndens övergripande mål bryts årligen ner till specifika delmål/strategier i verksamhetsplanen. Samtliga delmål/strategier följs upp i verksamhetsberättelsen vid årets slut.

3. Förutsättningar och analys

Kultur och fritidsnämndens förutsättningar att genomföra sina uppdrag påverkas delvis av yttre omständigheter som t ex ny lagstiftning, statsbidrag, befolkningsförändringar med mera. I takt med att kommunen och samhället generellt förändras, förändras kommunens förutsättningar att arbeta med det kommunala uppdraget. Verksamheternas inriktningar och uppdrag behöver hållas uppdaterade för att vara relevanta och för att nå målpuppfyllelse.

Nedan redogörs för omvärldsbevakning, aktuellt läge och utmaningar som nämndens verksamheter måste förhålla sig till.

Barnkonventionen

Barnkonventionen blev lag från och med första januari 2020. Vikten av alla barns tillgång till fritidsaktiviteter för barn och unga tydliggörs bland annat genom artikel nr 2 “Alla barn har samma rättigheter och värde. Ingen får diskrimineras och 31 “Barnet har rätt till lek, vila och fritid”.

Under 2020-2021 pågår ett arbete i de kommunala förvaltningarna med att se över hur Barnkonventionen som lag ska tillämpas i kommunen och att öka kompetensen kring hur den ska implementeras. Kommunstyrelsen har fattat beslutet att alla beslut som fattas av nämnderna ska föregås av en barnkonsekvensanalys.

Befolkningsökning

Ekerö kommuns befolkning ökar, vilket förväntas ge ett ökat tryck på alla nämndens verksamheter. Idrottsanläggningar och lokaler samt biblioteket förväntas få ett särskilt ökat tryck eftersom de nyttjas av alla åldersgrupper. Även antalet ungdomar i åldern 13-20 ökar.

Bibliotek och Kulturhus

Biblioteket

2019 antog Kommunfullmäktige en ny biblioteksplan som ska styra bibliotekets inriktning fram till och med 2023. Inriktningen bygger på förslaget till nationell biblioteksstrategi som presenterades 2019. Biblioteksplanen belyser de utvecklingsområden som särskilt ska beaktas i kommunens bibliotek under kommande femårsperiod. Biblioteksplanens fem målområden är: Demokrati, läsfrämjande, mötesplats, tillgänglighet och skolbibliotek.

Utmaningar som biblioteket har och arbetar med är att göra verksamhetens breda uppdrag känt för människor som inte känner till det, dvs nå en bredare målgrupp, vilket ligger inom demokratiuppdraget.

Ett aktuellt uppdrag för biblioteket är att sprida digital kompetens till invånargrupper med låg sådan kompetens. Det är en nödvändig kompetens för att kunna använda sig av bibliotekets digitala utbud och för att ta del av övriga digitala samhällstjänster. Utan sådan kompetens riskerar grupper att hamna utanför samhällsutvecklingen. Särskilt sårbara är äldre och nyanlända.

Biblioteket erbjuder digital handledning och kurser till äldre. De platser som finns för digital handledning och kurser har stor efterfråga och fylls snabbt upp. Många som efterfrågar digital handledning behöver hjälp med samhällsfunktioner som inte ligger inom bibliotekets uppdrag, t ex betalning av räkningar eller ärenden hos Försäkringskassan.

Biblioteket har beviljats utvecklingsmedel från Kulturrådet för utveckling av digital kompetens och för marknadsföring av bibliotekets tjänster, vilka kommer att användas under 2021.

Alla har rätt att vistas på biblioteket, även de som inte vill nyttja bibliotekets tjänster och utbud. Antalet fysiska besök har ökat kraftigt de senaste åren. Det innebär att biblioteket är en lokal där många olika människor vistas som har olika behov av rummet. Biblioteksrummet används idag oftare som mötesplats eller uppehållsplats än tidigare.

I takt med ett ökat antal kommuninvånare kommer biblioteksrummet bli mer använt och efterfrågat, vilket ökar behovet av att nyttja biblioteksrummet mer flexibelt än vad det kan göras idag.

Kulturskola

Kulturskolan är den största kulturverksamheten för barn och unga i kommunen. Den spelar en central roll i att säkerställa barns och ungas tillgång till kultur och möjlighet till kulturutövande. Kulturskolan erbjuder, tillsammans med fritidsgårdar, bibliotek och idrottsföreningar en mötesplats på fritiden för alla barn och unga i Ekerö kommun. Kulturskolan ger möjlighet till skapande och deltagande genom olika konstnärliga och kulturella uttryck. Här möts traditioner och nyskapande, allt under roliga och pedagogiska former.

Kulturskolans roll, nationellt såväl som i Ekerö har under senare år utvecklats och delvis fått en förändrad roll där funktionen som mötesplats och fritidsaktivitet fått ökad betydelse i jämförelse med tidigare år då fokus låg på utbildning.

I dag når Kulturskolan alla barn i kommunens skolor i åk 0-2 genom KIS (kultur i skolan). Därefter erbjuds barn att börja i kulturskolans undervisning

från det år man fyller nio år. Åldersfördelningen av eleverna inom Kulturskolan är 9-12 år: 59 %, 13-15 år: 28 %, 16-20 år: 13 %. Övervikt finns av den yngre åldersgruppen.

I enlighet med Barnkonventionens intentioner att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barns tillgång till en aktiv fritid, arbetar Kulturskolan med en bredare del av målgruppen. Det gäller särskilt de grupper som är underrepresenterade i verksamheten: tonåringar, ungdomar från familjer med låga inkomster eller barn och unga som har utländsk bakgrund.

Under 2020 fick Kulturskolan ett förnyat uppdrag där fokus bland annat ligger på att skapa ett verksamhetsutbud som attraherar fler. Under 2020 har Kulturskolan erbjudit kortkurser vilket är ett koncept som kan utvecklas ytterligare, samt att komplettera befintligt utbud med nya kurser.

Kultur och fritidsförvaltningens barn och ungdomsverksamheter ska inkludera unga i utformandet av verksamheten, för att säkra barn och ungas inflytande. Syftet är också att få in ungas perspektiv för att verksamheten ska motsvara ungas behov och efterfrågan. För att hitta former för att attrahera tonåringar ska en särskild ungdomsstrategi för Kulturskolan utvecklas i samverkan med unga i kommunen.

Under 2020 påverkades Kulturskolans marknadsföring mycket av covid-19 pandemin, eftersom marknadsföringen delvis bygger på prova-på aktiviteter och konserter och uppspel som ställdes in. Det kan påverka antalet nya elever som söker Kulturskolan under läsåret 20/21.

Ungas mötesplatser

Ekerö kommuns befolkning har ökat stort de senaste åren. Unga i åldern 13- 20 år förväntas öka med ca 400 personer från 2018 till 2023. För att möta behovet av fler mötesplatser för unga antog Kultur och fritidsnämnden i juni 2018 en inriktning för utvecklingen av ungas mötesplatser. Utvecklingen ska följa dessa huvudprinciper:

- ✓ Med mötesplatser menas; fritidsgårdar, idrottshallar och anläggningar, Kulturhus och bibliotek, föreningsdrivna verksamheter, kulturskola, parker och utemiljöer, tillfälliga eller varaktiga mötesplatser som uppstår vid behov och efterfrågan.
- ✓ Resurserna för mötesplatser ska nå så stor del av målgruppen som möjligt. Det innebär ett aktivt tillgängliggörande av redan befintliga mötesplatser.
- ✓ Flera olika mötesplatser behövs för att möta det varierade behov som finns.

- ✓ En förståelse för att nya mötesplatser kan uppstå och gamla försvinna, vid behov.
- ✓ Det behövs stödresurser som riktas till olika aktörer, för att nya mötesplatser ska kunna uppstå när behovet finns.
- ✓ Nya mötesplatser ska finnas med i planeringen för kommunens detaljplanering.

År 2005 antogs de ungdomspolitiska målen vilka säger att unga ska ha verkligt inflytande över sin fritid och sitt liv. Idélabbet arbetar med att omsätta dessa mål i praktiken genom att utveckla nya metoder för ungdomsinflytande, bland annat genom idéambassadörer som ska tillföra ungas perspektiv på aktuella utvecklingsfrågor i kommunen. I utvecklingen av ungas mötesplatser är ungas delaktighet viktig.

Lokaler och idrottsanläggningar

Kultur och fritidsnämnden antog i juni 2020 ett idrottspolitiskt program som visar riktlinjerna för idrottens utvecklingsområden under 2020-2030. Under 2021 ska ett handlingsprogram tas fram som bland annat inkluderar en försörjningsplan för idrottsanläggningar. Planen kommer att ligga till grund för kommande års investeringsbudgetar. En kultur- och fritidsvaneundersökning ska genomföras för att ge bättre kunskap om invånarnas önskemål, behov av- och efterfrågan på kultur och fritidsmöjligheter. Frågan om idrottsanläggningar kommer vara central i undersökningen.

Det finns en stor efterfrågan från föreningslivet på olika typer av hallar och anläggningar för idrott och fysisk aktivitet. Särskilt stor efterfråga finns på danslokaler och idrottshallar med fullstora ytor. Efterfrågan på lokaler är större än utbudet. En stor utmaning under 2021 blir fördelningen till föreningarna.

Flera föreningar kommer in med förslag på att bygga egna hallar. Förutsättningarna för det behöver ses över och tydliggöras.

Under nuvarande mandatperiod ska två nya idrottshallar byggas samt ett badhus, vilka Kultur och fritidsförvaltningen kommer att ha driftsansvar för. En aktuell fråga under 2021 är hur dessa hallar och badhus ska utformas och vilken inriktning hallarna ska ha. Idrottsföreningar och andra nyttjare kommer att involveras i planeringen av detta. Under 2021 ska Enheten för lokaler och anläggningar planera en ny driftorganisation för badhuset där kostnader för personal, hyra och driftskostnader tydliggörs.

Ett större anläggningsbestånd med bra service innebär högre driftskostnader.

En av strategierna i det Idrottspolitiska programmet är att driften av idrottsanläggningar ska skötas på ett sätt som är en fördel för nyttjarna och medför en kostnadseffektiv drift. En översyn av de mest kostnadseffektiva formerna för anläggningsdriften behöver klargöras under 2021.

Kulturmiljö och konstnärlig gestaltning

Ett konstnärligt gestaltningsprogram antogs 2015 av kommunfullmäktige. Programmet ger vägledning i hur nya värden ska tillföras den byggda miljön genom samspel mellan konst, arkitektur och landskap.

Den fortsatta utbyggnaden av Ekerö- och Stenhamra centrum innebär ett nära samarbete med plan- och exploateringskontor för att det konstnärliga perspektivet tidigt ska komma in i planeringsprocessen. Detta är ett pågående arbete.

För strandpromenaden i Ekerö centrum har ett konstprogram godkänts av nämnden. Detta implementeras i den övergripande projekteringen av Ekerö strandpromenad. Upphandling av konstnär görs under hösten 2020. Under 2021 pågår planering och projektering med beräknad byggstart under hösten 2021.

Kulturmiljöer

Nämnden arbetar för att de historiska värdena i landskapet värnas, respekteras och blir en del i gestaltningen av nya områden.

Fornlämningar

2019 startade ett projekt med syfte att skylta upp- och informera om fornlämningsmiljöer. Ett antal har färdigställts under 2020 och några kommer färdigställas under 2021.

Världsarv

Kommunen har antagit verksamhetsplan för Birka och Hovgården. En reviderad plan kommer tas upp för behandling under hösten 2020. Kommunens roll är att ansvara för att Birka-Hovgården tillvaratas i den fysiska planeringen, det vill säga vid till exempel ny- eller ombyggnad av enskilda byggnader eller hela miljöer.

Kommunen arbetar även för att kommunmedborgarna ska bli mer delaktiga i världsarven genom att utveckla dessa som besöksmål och uppmuntra verksamheter med direkt anknytning till det historiska kulturarvet. En förutsättning för detta är att resurser avsätts för att hitta metoder för nätverksarbete och stöd till olika aktörer. Här söker förvaltningen olika

samarbetsparter för att möjliggöra detta. Under 2020 har Ekerö bostäder förvärvat Adelsö hembygdsgård av Ekerö församling och där finns möjligheter att utveckla informationsplatser i samverkan med olika parter.

Även för Drottningholms slottsområde pågår revidering av världsarvsplanen, med planerad behandling av Ekerö kommun under hösten 2020.

Gemensamt mål för de bägge världsarven är stärkt ledning och styrning och ett engagemang från regionen som kan ge världsarven en större tyngd och förankring inom länets prioriteringar och satsningar. I den nationellt antagna strategin för Sveriges världsarv finns förslag för ökat stöd till samordning och drift av världsarven.

Ekebyhovs slott

Ekebyhovs slott ägs av Ekerö kommun och används under veckodagarna för kurser och konferenser. Under vardagar serveras lunch och fika. Under helgerna bedriver Ekebyhovsslotts intresseförening slottscafé. Slottet kan även hyras för olika event, bröllop och begravningskaffe. Under våren 2020 har helgverksamheten legat nere pga Corona.

Slottets historiska värden och miljön med slottsparken gör det till ett attraktivt besöksmål för turister men också en mötesplats där kommunens invånare kan känna tillhörighet och identitet med kommunen. Ekebyhovsslotts är en värdefull verksamhet för främjandet av civilsamhället. Uppskyltning och information om slottets innehåll och historia pågår.

Föreningsliv/civilsamhälle, samverkan och medborgarinflytande

Kultur och fritidsnämnden har flera mål som antagits av Kommunfullmäktige och som innebär ökat stöd till civilsamhälle/ föreningsliv samt ökat medborgarinflytande. Medborgares sätt att utöva inflytande har förändrats under de senaste trettio åren, t ex har det skett en halvering av andelen som är aktiva i politiska partier under samma tid. Inom föreningslivet syns även en förskjutning från individers långsiktiga engagemang till tillfälliga och kortvariga. Denna utveckling visar betydelsen av att utveckla nya former för inkludering, inflytande och delaktighet, med särskilt fokus på unga och civilsamhället / föreningslivet.

Idélabbet omhändertar dessa uppdrag genom bidragshantering till privatpersoner och föreningar, coaching och stöd i genomförandeprocessen till privatpersoner eller föreningar som vill genomföra projekt eller arrangemang, de samordnar och kallar till olika samverkansmöten med

föreningslivet kring aktuella frågor, samt upplåter sin lokal till möten och workshops. Ett centralt arbetsområde har varit att utveckla samverkansformer med föreningslivet kring information och nätverkande. Former för det utvecklades under 2020 och arbetet fortsätter 2021.

Kommunstyrelsen har uppdragit åt den kommunala förvaltningen att upprätta ett samverkansorgan med representanter från olika förvaltningar. Detta för att ta vara på kraften som finns inom civilsamhället och möjliggöra för samverkan mellan detta och den kommunala förvaltningen. Kultur och fritidsstaben ansvarar för samordning av samverkansorganet.

Idélabbet och Samverkansorganet underlättar och hjälper övriga verksamheter inom den kommunala organisationen som ska genomföra medborgardialoger samt utbildar dem i hur dialogerna genomförs. Metoden innebär ett nytt synsätt på hur underlag till beslut inhämtas och hur invånare ska involveras i processen. Att utveckla kompetens kring detta är ett viktigt utvecklingsområde för medborgarinflytandet i kommunen.

Andra utvecklingsfrågor som Idélabbet arbetar med är utvecklingen av digitala plattformar. Dessa är idag ett av de främsta kommunikationsmedlen med invånarna och utvecklingen av dessa avgörande för hur vi kan nå fler, bli effektivare och mer transparenta.

4. Mål och delmål

Bibliotek och Kulturhus

Nämndens övergripande mål: Medborgarna ska ha tillgång till mångsidig, flexibel och attraktiv biblioteks- och kulturverksamhet.

Kommunfullmäktiges mål: Fortsätta utvecklingen av kulturhuset under mandatperioden.

Delmål:

- Arbeta med insatser för att öka den digitala kompetensen bland invånarna, särskilt fokus på äldre och nyanlända.
- Biblioteket; marknadsföra biblioteket till invånare som inte känner till bibliotekets tjänster och uppdrag.
- Anpassa biblioteksrummet så att det bättre möter olika besöksgruppers behov.

Kulturverksamhet

Nämndens övergripande mål: Medborgare, med fokus på barn och ungdomar, har tillgång till kulturell verksamhet med god kvalitet.

Delmål

- Kulturskolan ska arbeta för att nå en bredare del av målgruppen och behålla befintliga elever längre. Fokus; tonåringar, barn och unga med utländsk bakgrund, barn och unga med funktionsvariationer, barn och unga från socioekonomisk svaga familjer.
- Kulturskolan ska ta fram en ungdomsstrategi som klargör hur verksamhetens ska utformas efter ungas behov och efterfrågan.

Ungas mötesplatser

Nämndens övergripande mål: Ungdomar har tillgång till mötesplatser som svarar mot ungdomars behov.

Delmål

- Öka medborgarinflytandet bland unga genom att rekrytera ungdomsambassadörer som ska fungera som brobyggare mellan kommun och ungdomsgrupper.

Lokaler och anläggningar

Nämndens övergripande mål: Medborgarna, med fokus på barn och unga, har tillgång till ett brett utbud av idrott och fysiska aktiviteter.

Kommunfullmäktiges mål

- Planera för fler idrottshallar genom att fram en försörjningsplan.
- Förbättra tillgängligheten till möteslokaler för pensionärer
- Samarbete mellan föreningarna, kommunen, Riksidrotten och allmänna arvsfonden vid anläggningsinvesteringar, vid planering av nya idrottshallar.
- Fortsätta utvecklingen av det gemensamma bokningssystemet till att omfatta alla typer av lokaler i kommunen.
- Tillsammans med markägare och ridsport möjliggöra för fler ridstigar i kommunen.
- Behålla och utveckla området på och omkring Skå flygfält.

Delmål:

- Tillsammans med civilsamhället ta fram en handlingsplan för det idrottspolitiska programmet.

Konst och kulturmiljö

Nämndens övergripande mål: Konstnärlig gestaltning i kommunens byggda miljöer gör att dessa blir estetiskt tilltalade, ger medborgaren en upplevelse och väcker nyfikenhet.

Delmål

- Ett konstprogram för badhuset tas fram

Nämndens övergripande mål: Kulturens övärld innebär att kulturmiljöerna är en tillgång för medborgarna och för kommunen som besöksmål.

- Under 2021 undersöks samarbetsparter för att möjliggöra infocenter vid Adelsö hembygdsgård
- Fortsätta med uppskyltning och information om Ekebyhovs slott och parkens innehåll och historia.

Föreningsliv /civilsamhälle, medborgarinflytande, samverkan och integration

Kommunfullmäktiges mål

- Engagera fler vuxna på stan genom ökad samverkan med civilsamhället, dvs våra medborgare i form av föräldrar, föreningar, grannsamverkan, m fl.
- Främja ett aktivt föreningsliv i kommunen
- Främja och samarbeta med föreningslivet, ridklubbar och idrottsföreningar
- Engagera fler vuxna på stan genom ökad samverkan med civilsamhället dvs våra medborgare i form av föräldrar, föreningar, grannsamverkan
- Testa och implementera metoder och verktyg för medborgarinflytande

Uppföljning

De av kommunfullmäktige antagna målen följs upp enligt nedan angivna indikatorer:

Fortsätta utvecklingen av kulturhuset under mandatperioden.

Under 2021 ska en förstudie färdigställas därefter fattas beslut om nytt delmål. Förstudien utförs av fastighetskontoret.

Främja ett aktivt föreningsliv i kommunen.

Under 2021 ska antal föreningsarrangemang öka.

Engagera fler vuxna på stan genom ökad samverkan med civilsamhället, dvs våra medborgare i form av föräldrar, föreningar och grannsamverkan.

Det finns en tydlig modell för samverkan.

Förbättra tillgängligheten till möteslokaler för pensionärer

Det finns en översyn av hur lokalutnyttjandet i kommunen kan främjas.

Planera för fler idrottshallar

En försörjningsplan för framtida idrottshallar ska tas fram.

Samarbete mellan föreningarna, kommunen, Riksidrotten och allmänna arvsfonden vid anläggningsinvesteringar, vid planering av nya idrottshallar.

Checkbox ska finnas vid varje fritidsanläggningsprojekt att vi har sökt samarbete/delfinansiering.

Fortsätta utvecklingen av det gemensamma bokningssystemet till att omfatta alla typer av lokaler i kommunen.

Antal bokningsbara lokaler ökar. Undersöka om privata lokaler kan ingå i systemet.

Tillsammans med markägare och ridsport möjliggöra för fler ridstigar i kommunen. Utifrån "Riktlinjer för hästar i planeringen" finns en plan för fler Ridstigar.

Behålla och utveckla området på och omkring Skå flygfält.

Det finns en utredning om vilka aktiviteter som passar och vilka behov som finns.